

Australia's
Global
University

A magyar nyelv a diaszpórában a pandémia után: Új kihívások és lehetőségek a nyelvi tervezésben

Anikó Hatoss, PhD
a.hatoss@unsw.edu.au

Invited Keynote Lecture, AMPE, Sydney

AUSZTRÁLIAI MAGYAR PEDAGÓGUSOK EGYESÜLETÉNEK VII.KONFERENCIÁJA 1 OCTOBER
2022, MELBOURNE

Témák

- I. Nemzetközi és elméleti kitekintés: a nyelvi tervezés szereplői és szintjei
- II. Nyelvi tervezés a családban: A kétnyelvűség a családban online felmérés (2021) eredményei
- III. A Covid-19 hatása a családi nyelvtervezésre
- IV. A kétnyelvűség és a mentális egészség a családban
- V. Összegzés: Kihívások és stratégiák a családok és tanárok számára

Part I: Nemzetközi és elméleti kitekintés

A nyelvi tervezés szintjei és szereplői

Többnyelvűség mint norma

A világon minden harmadik ember többnyelvű

(Wei 2000)

A többnyelvűség hasznos a gyerekek számára

- Érzelmi fejlődés
- kognitív fejlődés
- Családi kapcsolatok
  - Egészség
- Szociális és kulturális előnyök
  - Gazdasági előnyök
- Interkulturális kompetencia

A kétnyelvűség típusai

Balansz vagy domináns - nyelvtudás szintje szerint

Összetett vagy koordinált - szemantikai reprezentáció szerint

két szó egy fogalom

Két szó két fogalom

Elsajátítási életkor szerint

Kisgyermekkor szimultán (max. 3 éves - de Houwer szerint az első hónapos korig - szimultán, korai két első nyelv)

Gyermekkor (korai, 11 éves korig), fiatalkori (11-16), felnőttkori (17 évtől)

Gyakori hiedelmek

(I) A kétnyelvűség lemaradáshoz vezet (nyelvi, kognitív, tanulási, stb.)

- >A kétnyelvűség kognitív, előnyöket jelent (Cummins, Bialystok, etc.)
  - >> metalingvisztikai készségek, nyelvi szabályosság felismerése,
  - >> szemantikai flexibilitás, végrehajtó funkció (pl. demencia 7 évvel később)
- > kétnyelvű gyerekek nyelvfejlődése megegyezik az egynyelvűekével
- > szókincsük az egyes nyelvekben kevesebb, de összességében nagyobb mint az egynyelvű gyerekéké (Bialystok et al. 2010) N=1700

SHARE November 26, 2013; 81 (22) **ARTICLE**

Bilingualism delays age at onset of dementia, independent of education and immigration status

Suvarna Alladi, Thomas H. Bak, Vasanta Duggirala, Bapiraju Surampudi, Mekala Shailaja, Anuj Kumar Shukla, Jaydip Ray Chaudhuri, Subhash Kaul

First published November 6, 2013, DOI: <https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000436620.33155.a4>

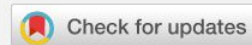
 FULL PDF

 CITATION

 PERMISSIONS

 MAKE COMMENT

 SEE COMMENTS

Downloads { 2211

 Add to Cart (\$39)

Neurology®

The most widely read and highly cited
peer-reviewed neurology journal

Subscribe My Alerts Log in

Home Latest Articles Current Issue Past Issues Residents & Fellows

SHARE November 09, 2010; 75 (19) ARTICLES

Delaying the onset of Alzheimer disease

 Bilingualism as a form of cognitive reserve

 Fergus I.M. Craik, Ellen Bialystok, Morris Freedman

 First published November 8, 2010, DOI: <https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3181fc2a1c>

Results: Overall, bilingual patients developed dementia 4.5 years later than the monolingual ones. A significant difference in age at onset was found across Alzheimer disease dementia as well as frontotemporal dementia and vascular dementia, and was also observed in illiterate patients. There was no additional benefit to speaking more than 2 languages. The bilingual effect on age at dementia onset was shown independently of other potential confounding factors such as education, sex, occupation, and urban vs rural dwelling of subjects.

Hiedelmek

A kétnyelvű szülőknek, kétnyelvű lesz a gyereke, mert a gyerekek mint a szivacs, úgy szívják magukba a nyelvet.

>Attól függ.... ehhez tudatos nyelvi tervezésre van szükség a szülők részéről. (endogám – magyar-magyar - családokban is magas a nyelvcsere szintje (language shift))

- a bemenet mennyisége (és minősége is) legalább olyan fontos, mint az a pont, ahol mindkét nyelv megismerése elkezdődik a gyermek fejlődésében. (Schelletter 2020)
- Cummins > BICS and CALP – mindennapi illetve iskolai nyelvhasználat

Kétnyelvű gyerekek nem két egynyelvű gyerekek egyben!

Nyelvfejlődési szempontból ugyanakkor érik el a mérföldköveket:
pl. gügyögés, gagyogás, két szavas mondatok, stb.

DE!

Nem szabad a kétnyelvűséget egynyelvű mércével mérni

Szókincsbeli különbségek

Kódváltás és egyéb készségek

Mi tudunk a nyelvhasználatról a magyar diaszpórában?

Demográfiai adatok (Ausztrál Népszámlálás, ABS, 2021)

Table: Magyar származás és nyelvhasználat

	NSW	VIC	QLD	SA	WA	TAS	NT	ACT	Total
Hungarian Ancestry	26,440	24,802	14,447	6,119	5,709	1,129	353	2,022	81,029
Uses Hungarian at Home	5,194	5,361	3,634	1,200	1,209	125	68	255	17,043
Ratio of Hungarian users by ancestry	19.6%	21.6%	25.1%	19.6%	21.1%	11%	19.2%	12.6%	21%

Első generációs magyarok – Census 2011 - 2021

2011   2016   2021

Born in Hungary   19,091   17,897   16,655

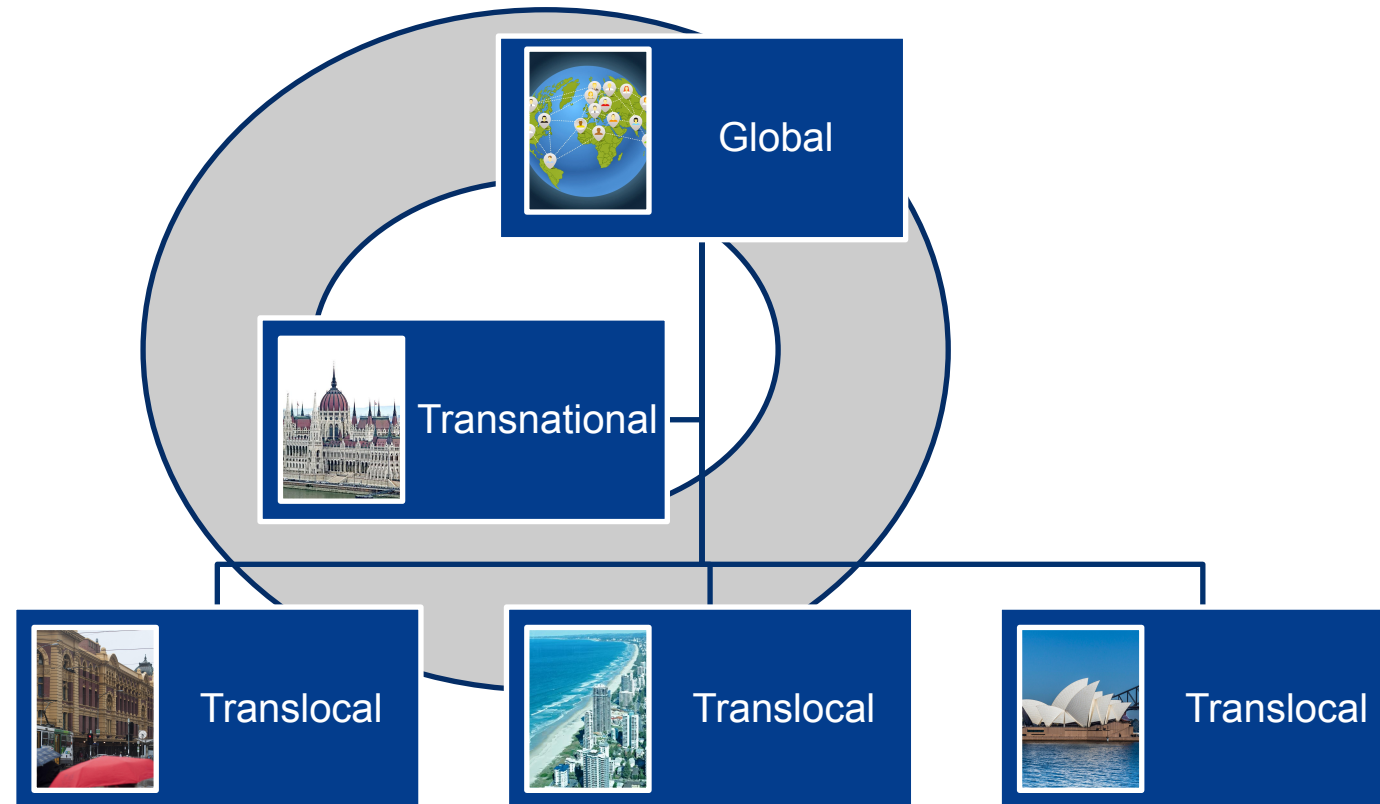
Uses Hungarian at home – born in Hungary =
17,043 – 16,655 = 388 G2+?

Table 1 Ancestry groups: Intergenerational linguistic shift and proficiency with English among those aged 10 and older. (Source: 2011 Australian census)

	1st generation (%)			2nd generation (%)		2.5 generation Mother born overseas (%)		2.5 generation Father born overseas (%)		3rd generation (%)	
	Speaks English only	Speaks own language and English well	Speaks own language and English, but not well	Speaks English only	Speaks own language and English well	Speaks English only	Speaks own language and English well	Speaks English only	Speaks own language and English well	Speaks English only	Speaks own language and English well
Dutch	65	35	0	94	6	98	2	99	1	99	1
French	39	59	0	76	24	88	12	91	8	98	2
German	53	46	0	89	11	96	4	97	3	99	1
Italian	22	60	0	61	39	88	11	88	12	95	5
Greek	10	60	0	30	69	66	33	64	35	74	25
Bosnian C	12	65	3	51	48	54	45	57	42	87	13
Bosnian M	4	74	1	23	77	23	76	24	76	71	29
Croatian	20	65	0	56	43	85	14	87	13	92	8
Macedonian	7	68	0	31	69	64	36	62	37	75	24
Serbian	9	71	0	40	60	71	24	73	26	84	16
Hungarian	38	56	0	79	21	93	7	96	4	97	3
Polish	38	55	0	77	23	93	7	96	4	98	2
Russian	24	64	0	71	29	91	9	94	6	96	4
Ukrainian	34	55	0	76	24	91	9	92	8	94	6

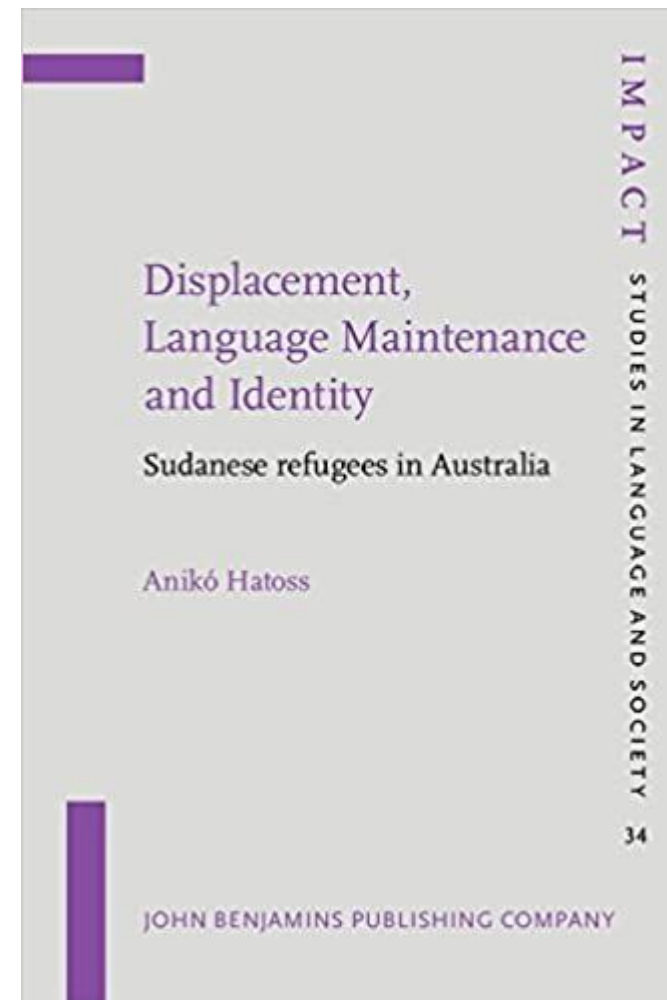
Nyelvi tervezés szintjei

Cyberspora: Online diaszpóra

Hatoss, A. (2013). Displacement, language maintenance and identity: Sudanese refugees in Australia. Retrieved from <http://site.ebrary.com/id/10813540>

Hatoss, A. (2020). Transnational grassroots language planning in the era of mobility and the Internet. In Handbook of home language maintenance and development social and affective factors (pp. 274-292): Mouton De Gruyter.

Australian Research Council Project (2008-2012)

a „digitális család” (Taipale, 2019),
(Palviainen, 2020)

„cyberspora” fogalommal (Hatoss, 2013,
2019, 2020).), az interneten keresztül
összekapcsolódó közösségeket értelmézik.

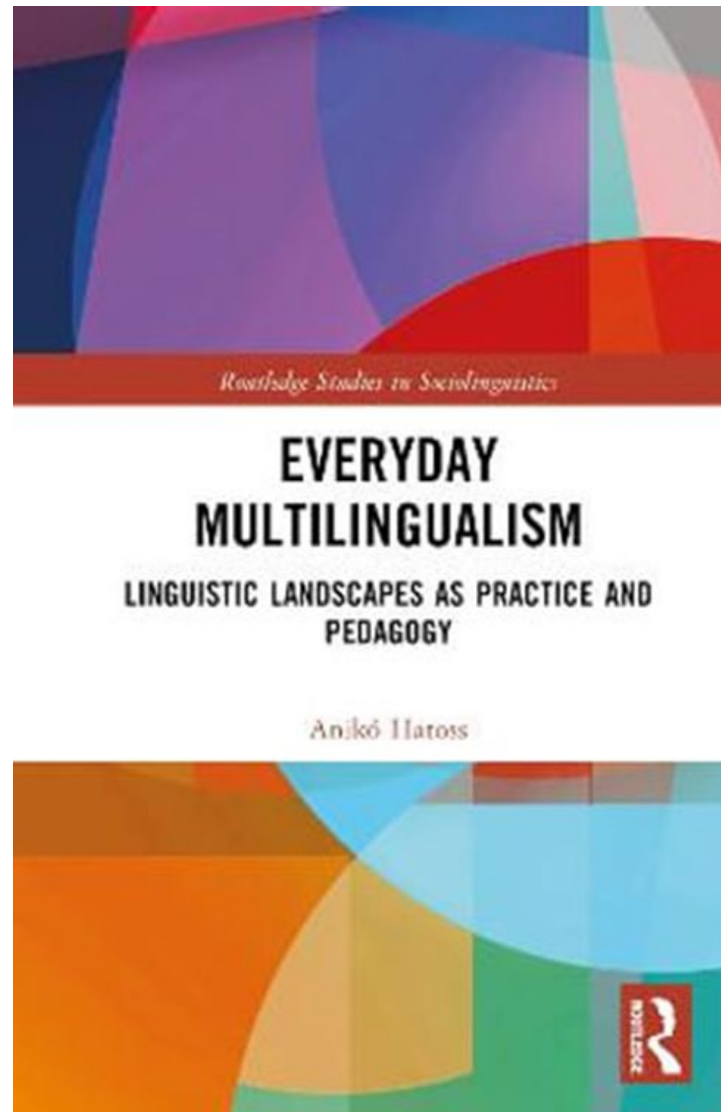
> Ezen elméleti fejlemények ellenére ez az
újszerű, országhatárokon átívelő **tanulási tér**
viszonylag kevésbé kutatott, és keveset
tudunk a gyerekek interakcióinak nyelvi és
diszkurzív jellemzőiről ezekben az online
kontextusokban.

Covid 19 hatása a diaszpórákban

- Az online kapcsolatok és tanulási lehetőségek előtérbe kerülése
- Új kihívások az oktatás terén (online oktatás)
- Társadalmi kapcsolatok átrendeződése (elszigeteltség, otthoni tanulás és munka)
- Társadalmi egyetlőtlenségek kirajzolódása
- Idegenellenesség felfokozódása

Sydney

Erősen többnyelvű városi táj, amelyet a migráció tart fenn. A bevándorló közösségek nyelv váltáson mennek keresztül :

G1 64%, G2 94%, G3 99% (Forrest et al. 2020)

Csökkenő 'idegen' nyelvhasználat és az angol mint egyedüli nemzeti nyelv uralkodó ideológiája: az egynyelvű ideológia érvényesül (Clyne 2008; Hajek & Slaughter, 2014; Hatoss 2019)

Bábel öröksége: „Az egységes, univerzális nyelvet a paradicsom ajándékának tekintették, míg a nyelvi sokszínűséget és így a többnyelvűség szükségességét az emberi arrogancia isteni büntetéseként mutatták be” (Gal 2007:149).

Online tanulási formák (példák)

online tanoda
Magyar nyelvi
kommunikáció fejlesztése,
a magyar kultúra ápolása

**CSOPORTOS FOGLALKOZÁSOK
ÓVODÁSOKNAK, ISKOLÁSOKNAK,
KEZDŐKNEK ÉS HALADÓKNAK**

**MAGYAR MINT IDEGEN NYELV/
FELNŐTTEKNEK - KEZDŐ**

3-4 fős csoportokban, £8/fő
érdeklődni:
birminghamtanoda@gmail.com

levelezőversenyek.hu

FŐLDAL VERSENYEINKRŐL OLVASVERSENY TANTÁRGYAK PROJEKTVERSENYEK **MAGYARGYEREK VERSENY** CÉGÜNKRŐL PARTNEREINK KÉPGALÉRIA

*Magyargyerek
verseny*

Nemzetközi levelező verseny
5-13 éves diákoknak.

Oklevel
Magyargyerek.com
Nemzetközi Szabványok

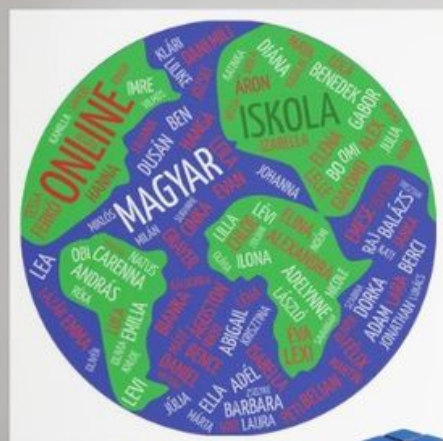
Hebe
Kft.

ONLINE MAGYAR ISKOLA

2009 óta

Magyar-magyar kapcsolatok az online térben

Online játék – narratíva és a kitalált világ

Az online játékok színlelt játékot (imaginative play) foglalnak magukba, amelyet régóta a gyermekek kognitív és nyelvi fejlődésének alapvető tényezőjeként ismernek fel (Bruner, 1972; Piaget, 1962; Vigotszkij, 1967), mivel nem lineárisan felelnek meg a valóságnak, lehetőséget adnak a gyerekeknek, hogy jobban eligazodjanak az absztrakt kapcsolatokban (Weisberg, 2015).

Szilárd bizonyítékok állnak rendelkezésre a színlelt játék narratív készségek fejlődésére gyakorolt jótékony hatásaira is (lásd például Nicolopoulou, Ilgaz és Lillard, 2013). Ahogy Chauvin és mtsai. (2014)

A kutatók úgy érveltek, hogy a megjelenő narratív játékok koherenciát, ágensi szerepet (agency), teret, és társszerzői szerepet adnak a játékosoknak.

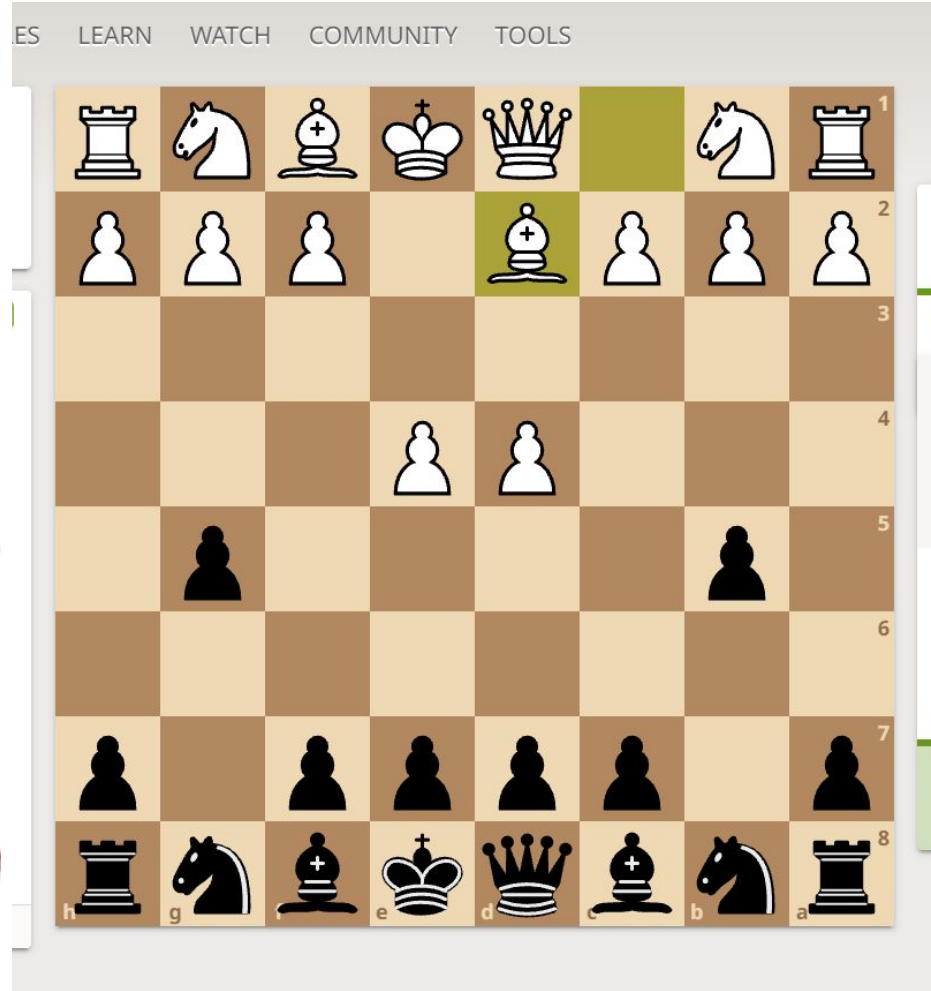
Mindezek a tényezők rendkívül motiváló kontextust biztosítanak a játékhoz.

Minecraft: Excerpt 1

Excerpt 1

G	01. J most már mindenki kezd	01. J everyone's starting now
J	02. ((pause))	02. ((pause))
G	03. J ez sokkal jobb ez értékesebb... ez értékesebb <i>J:::</i>	03. J this is so much better it's more valuable... it's more valuable <i>J:::</i>
J	04. <i>IGEN</i> ((shouting in excitement))	04. YES (shouting in excitement)
G	05. mennyi gyémánt↑	05. how many diamonds↑
J	06. hat	06. hat
G	07. hat↑	07. hat↑
	08. J (..) még keressünk gyere	08. J (..) let's look for more
J	09. jó↓	09. okay
G	10. gyere (...) várjál (..) J gyere	10. come (...) wait (..) J come
J	11. Mit (.) találtad↑ (.)	11. what (.) Did you find?
G	12. még van LÁVA (..) lehet hogyan GYÉMÁNT is	12. there is still LAVA (..) maybe a DIAMOND
J	13. tényleg↑	13. really↑
G	14. gyere	14. come
J	15. várjál	15. wait
G	16. van fánk↓	16. we have wood
J	17. nem	17. no
G	18. MEGVAN	18. GOT IT
J	19. uhhh (.) nincs	19. Uhhh (.) we haven't
G	20. az kár (...) barkácsasztal↑	20. That's a pity (...) crafting table↑

Example 2:
Imaginative
play during
online
chess

Chess Episode 2: Snow White

- In **Excerpt 5** he starts engaging J by asking if he has heard this story before (Line 1), to which J responds in the affirmative (Line 2 *igen*).
- Then in **Lines 3-5** he introduces the story and tells J that the dwarfs have come back home from working in the mines and go to sleep (orientation).
- Then the story is co-constructed where they discuss what sound they make when they are sleeping. J correctly recalls the verb “snore” in Hungarian (**Line 6** *horkol*); however, he uses it with the wrong conjugation (SNORE-3S instead of SNORE-3PL), which reflects his linguistic insecurity. Finally, in **Line 10** > he constructs a fully correct Hungarian clause.

Excerpt 5

G	01. hallottad már azt a mesét hogy Hófehérke és héttörpe↑	01. Have you ever heard the tale of Snow White and seven dwarfs↑
J	02. igen	02. yes
G	03. törpék megjönnek a munkából és lefekszenek aludni	03. dwarves come from work and go to bed to sleep
	04. keresnek egy helyet	04. they are looking for a place
	05. mikor nagyon fáradtak éjszaka alvás közben kiadnak egy hangot↓	05. when they are very tired at night they make a sound↓
J	06. uhhh (...) horkol	06. uhhh (...) horkol
G	07. azaz horkolnak (...) nagyon hangosan horkolnak (...)	07. that is, they snore (...) they snore very loudly (...)
	08. nem is lehet úgy aludni mert a hang egyenesen terjed	08. you can't even sleep because the sound spreads straight
G	09. el tudnának-e aludni a törpék↑ ((showing on the chess board the position close to the target where the pretend dwarf is sleeping))	09. could the dwarves fall asleep↑ ((showing on the chess board the position close to the target where the pretend dwarf is sleeping))
J	10. hallja a másik törpének a hangját	10. hears the voice of the other dwarf

Nyelvtanulás az otthonon túl

Hétfélig iskolák

Játszóház

YouTube

Skype

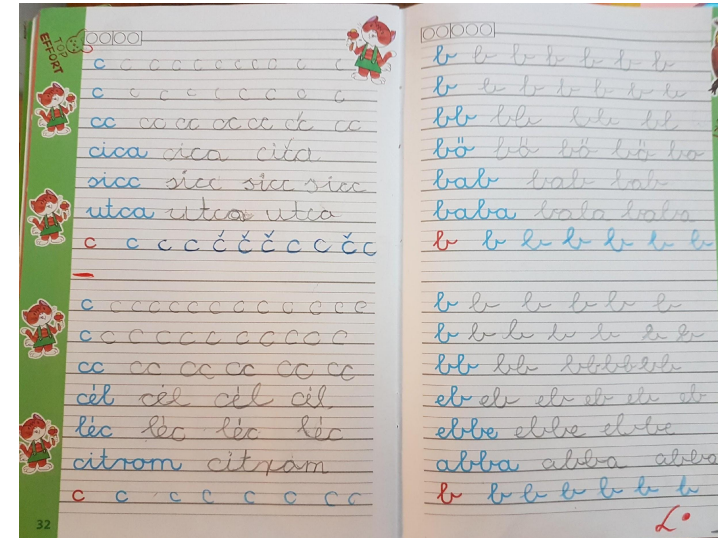
Barátok

Közösségi programok

Magyar iskola Magyarországon

Online tanulás

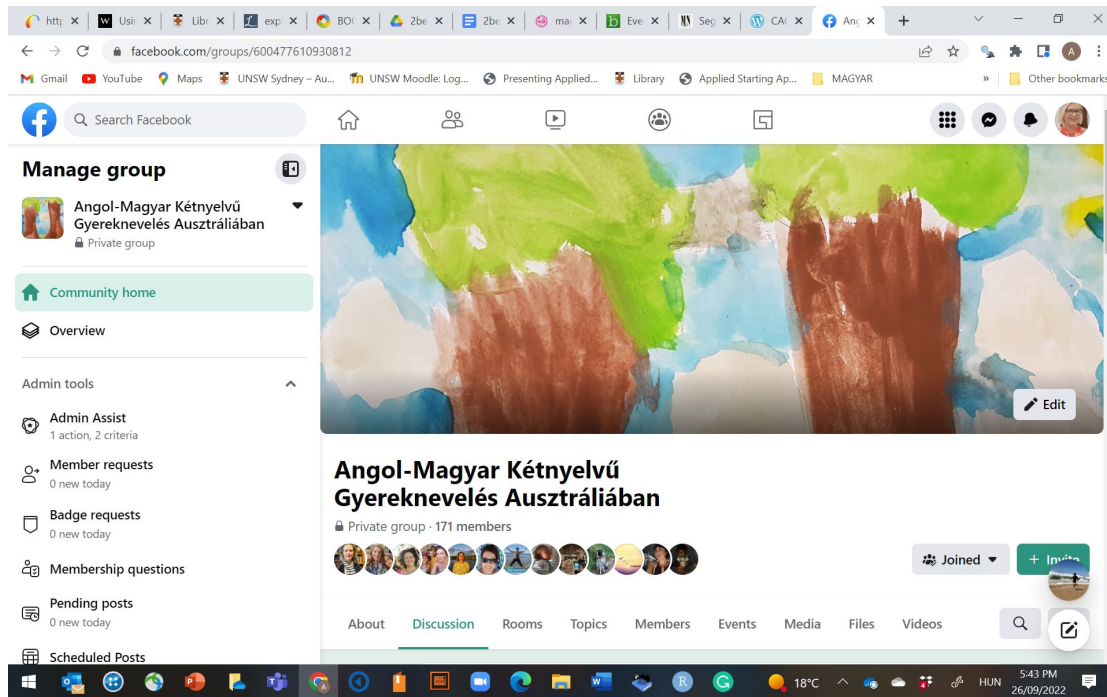
Cyberspora

Angol-Magyar Kétnyelvű Gyereknevelés Csoport

Az alábbi témákról beszélgetünk:

- A kétnyelvűség előnyei
- Tudatos nyelvi tervezés családon belül és kívül
- Gyakorlati példák és tippek egymástól: Mi működik és mi nem?
- A kétnyelvű gyerekek beszédfejlődése és szókinccse
- Olvasástanulás
- Problémák és azok kezelése a legújabb kutatási eredmények tükrében

Képes magyar-angol szótár óvónéniknek

	<p>Come here</p> <p>Gyere</p> <p>Je-re</p>		<p>Sit down</p> <p>Ulj le</p> <p>Uyl - le</p>
	<p>Stand up</p> <p>Allj fel</p> <p>I - fel</p>		<p>Wash hands</p> <p>Moss kezet</p> <p>Mosh-kezet</p>
	<p>Nappy change</p> <p>Pelus</p> <p>Pe-loosh</p>		<p>Don't cry</p> <p>Ne sirj</p> <p>Nah-sheer</p>
	<p>Water</p> <p>Viz</p> <p>Veez</p>		<p>Lunch</p> <p>Ebed</p> <p>E-bade</p>

Kétnyelvű gyerekszáj:

Kisfiam: Anya kérek kakaót.

Én: mindjárt.

Közben apa közbelépett és elkészítette.

Apa: Here is your hot chocolate!

Kisfiam: But I wanted kakaó!!!

Párhuzamos vagy összetett
szemantikai reprezentáció

Szó L1 jelentés 1

Szó L2 jelentés 2

Kódkeverés és nyelvi transzferjelenségek–Lexikai kölcsönzés angolból magyarba

Te forszod ént.

Anya, nézd! Én jump-ok!

Apa: Kivel játszottál a bölcsiben?

Á: Friends-vel. (A. 2,5 éves)

Anya, megyünk apával a moziba watchni a Spiritet (apa anya magyar)

Lexikai kölcsönzés magyarból angolba

Mami, I love this barna táska! It's from a bótba!

bag NOM   Prep ABL shop ILLA

(J. 3 évesen, Facebook csoport)

Nyelvi kreativitás

Neologizmus (native creations, false friends)

tuna fish   csúnya fish

Silicon   silly corn

Szemantikai kiterjesztés (semantic extensions)

Egy ókori Egyiptomról szóló történetet olvasok fel a gyerekeknek, melyben egy temetkezési jelenet írnak le. Zs. megérti és megmagyarázza mi történik:

- Megdőglött a király. (Facebook csoport)

Olvassunk magyarul! online leckék

ZOOM LECKÉK

OLVASSUNK MAGYARUL!

6-9 éves, angol betűket ismerő
gyerekeknek szól. Az ingyenes
foglalkozás 45 perces, amiben mese,
mondóka és beszélgetés is van.

Minden csütörtökön 6PM AEST
Zoom:
<https://unsw.zoom.us/j/89208760321>

- 10 gyerek, 2 fiú és 8 lány
- 5,5 – 10 évesek
- 18 hetes program 2020. július és november között
- Magyarországi 1. osztályos olvasókönyv alapján + Online anyagok
- Adelaide, Sydney, Brisbane
- Időzónákhoz alkalmazkodva

Az órák felépítése

1. Mondókák
2. Betű szerinti tematika
3. Betű kiolvasása megadott szavakban
4. Szókicsbővítés képleírás alapján
5. Mesehallgatás (és visszamondás)
6. Vers
7. Szótagoló olvasás
8. QUIZ-játék (okosdoboz.hu, stb.)

Fonológiai tudatosság

zoom_0.mp4 - VLC media player

Media Playback Audio Video Subtitle Tools View Help

Tapsoljuk le!

ta - nu - ló   ce - ru - za

aj - tó   ir - ka

                         fir - ka

                         is - ko - la

toll - tar - tó   Ó - vo - da →

2021-07-28 17:32:17

21:57 46:57 90%

Windows taskbar: 14°C, 12:06 PM, 14/09/2021

2021-08-04 17.07.11 olvassunk magyarul zoom leckék 89208760321 - zoom_0.mp4 - VLC media player

Media Playback Audio Video Subtitle Tools View Help

A kiskakas gyémánt félkrajcárja

Kútba

ke mence

18:36

14°C 12:11 PM 14/09/2021

Szókincsbővítés

2021-08-11 17.02.31 olvassunk magyarul zoom leckék 89208760321 - zoom_0.mp4 - VLC media player

Media Playback Audio Video Subtitle Tools View Help

Házi állatok

Hogy hívják az állat kicsinyét? Kösd össze az állatok megnevezését az utódjuk nevével!

ló	csibe
sertés	bárány
kecske	gida
juh	borjú
tyúk	csikó
szarvasmarha	malac

2021-08-11 17:40:08

34:21 43:51

90%

Windows taskbar: 14°C, 12:20 PM, 14/09/2021

Olvasás tanítása dalokon keresztül

OLVASO LECKE 6 26.08.21 video.mp4 - VLC media player

Media Playback Audio Video Subtitle Tools View Help

The screenshot shows a VLC media player window displaying a presentation slide. The slide is titled "Mi-cimackó - Halász János" and features a cartoon bear character. The lyrics on the slide are:

- Egy na-pon, mi-kor
Mi-ci-mac-kó-nak
sem-mi dol-ga nem
a-ladt
e-sze-be ju-tott,
hogy ten-ni ki-ne
va-lá-mi na-gyon
fon-to-sat
E-mint tá-hát Na-
lac-ká-rot, hogy
meg-les-se, mit cu-
nál
De Na-lac-ká-nál ép-
pen ak-kor sen-ki-t
nem ta-lált
- Így hát el-in-dult ha-za-fele
má-lób-ben sú-rún hullt a
hó
ar-ra gon-dolt, ott-hon ta-
lán a-kad egy kis en-ni-va-
ló.
Hogy ki-me-le-ged-jék ug-
rán-ó-to-tt, s jó na-gyo-kat
lá-gatt
s a hi-deg-re va-ló te-kin-
tet-tel e-ne-kei-ni kez-de-tt
- Mi nél in-kább ha-va-zik,
• an-nál in-kább hull a hó
Mi-nél in-kább hull a hó,
an-nál in-kább ha-va-zik
Hull a hó és hó-zik,
• Mi-ci-mac-kó fá-zik
Hull a hó és hó-zik,
• Mi-ci-mac-kó fá-zik

The video call interface on the right shows three participants: a woman at the top, a young girl in the middle, and another young girl at the bottom. The VLC player interface includes a menu bar, a toolbar, and a status bar at the bottom showing the time 19:03 and 1:10:46.

<https://wordwall.net/hu/resource/6037536/p%C3%A1ros%C3%ADt%C3%B3-1oszt%C3%A1ly>

Olvasó Játék

0:26

pi-pi	ci-ca	sa-pi	me-se	ma-ci
pó-ló	te-ve	pi-te	ma-ma	li-la

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Válaszok Beküldése

2021-08-26 18:44:15

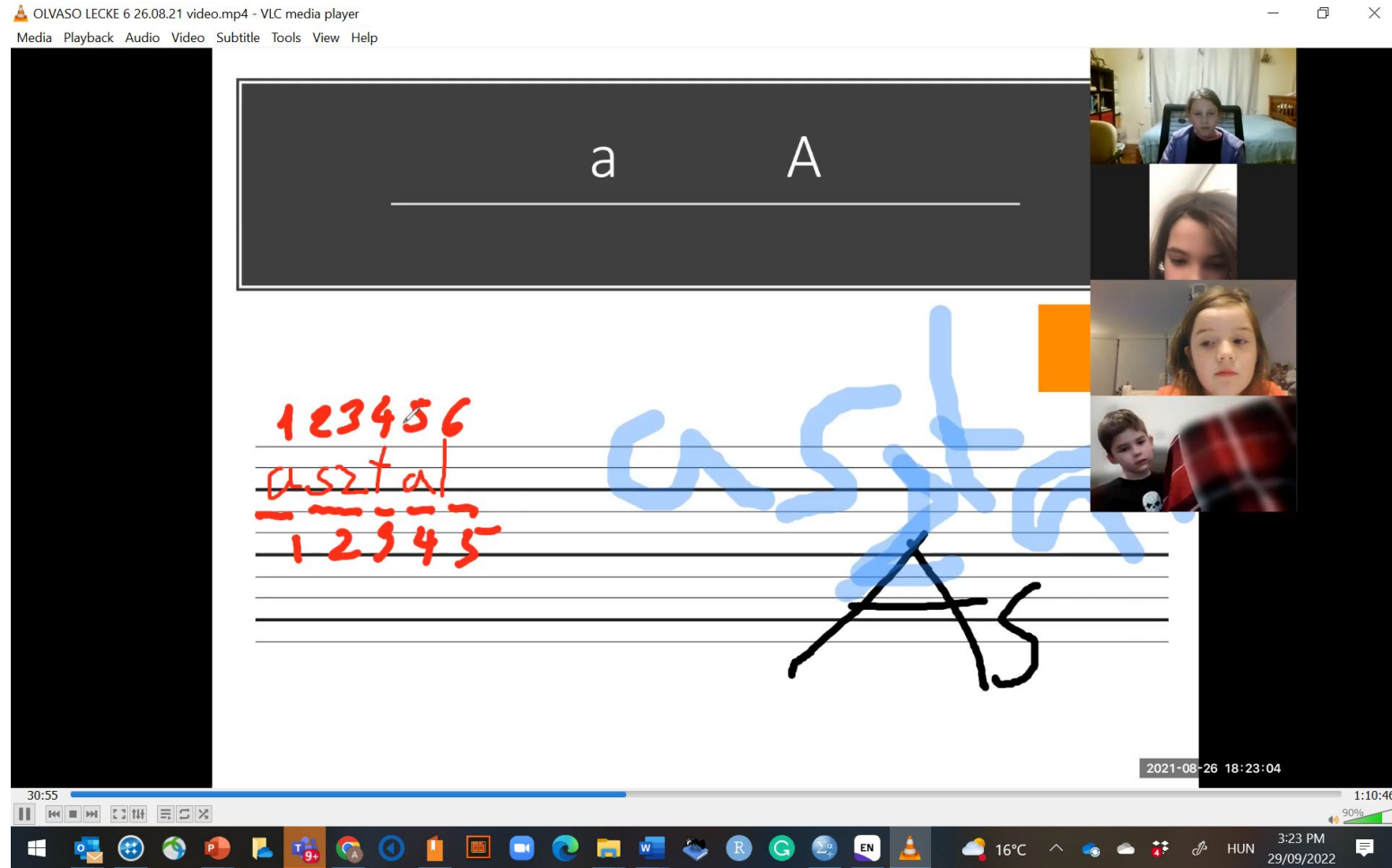
52:06 1:10:46 90%

Windows taskbar with icons for Mail, Edge, Word, and other applications. System tray shows 16°C, 3:25 PM, 29/09/2022, and HUN.

Interaktív írás a gyerekekkel

OLVASO LECKE 6 26.08.21 video.mp4 - VLC media player
Media Playback Audio Video Subtitle Tools View Help

30:55 2021-08-26 18:23:04 1:10:46 90%

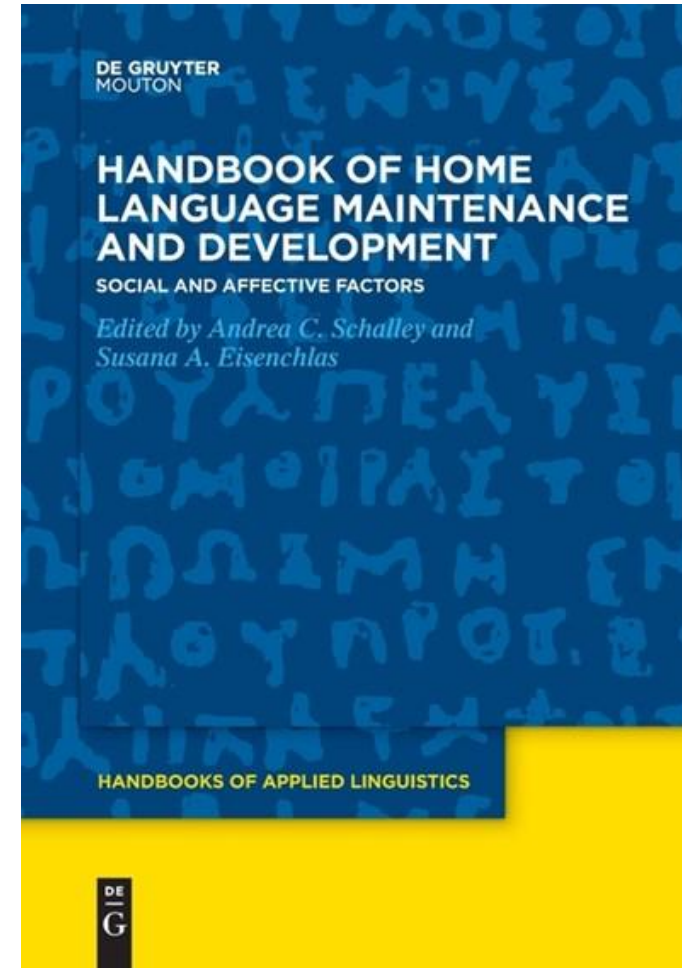
16°C 3:23 PM 29/09/2022

Összegzés

A pandémia hatására az **online kapcsolatok és oktatási módok előtérbe kerültek**, ezzel új kihívások elé állították az iskolákat és a családokat, de ugyanakkor új lehetőségek nyíltak ki, mind az innovatív oktatás, mind a családi nyelvi tervezés területén.

Előnyök

1. különböző városokból együtt tanulhattak a gyerekek
2. Jól strukturált órarendet, könnyen és gördülékenyen levezethető órák
3. Szülők és nagyszülők is részt vehettek
4. Különböző tudású gyerekek jól tudtak együtt dolgozni
5. A kisebbségi nyelvek presztízsét növeli, ha modern szférákban használgják azokat (Hatoss 2020, Ch 14)

Kérdések

This Photo by
Unknown Author is
licensed under [CC](#)
[BY-NC](#)

PART II:

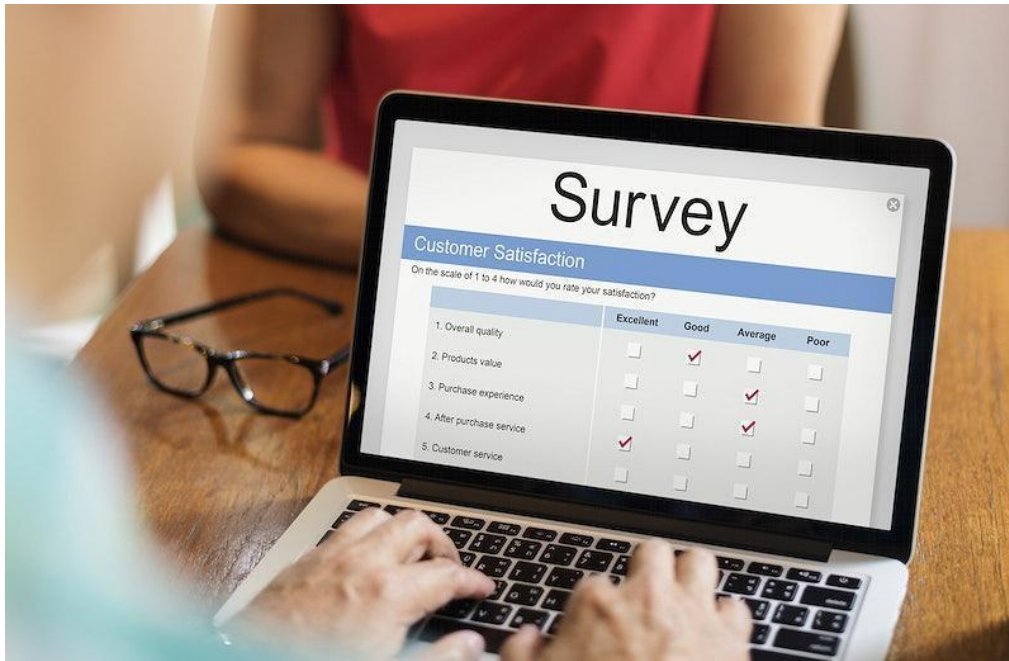
Nyelvi tervezés a családban:

A kétnyelvűség a családban online felmérés(2021)

II Online felmérés

Magyar-angol kétnyelvű nevelés Hungarian-English Bilingual Parenting 2021

A projekt célja volt, hogy felmérje:

(i) a szülői stratégiákat, amelyeket gyermekeik magyar nyelvhasználatának fokozására használnak a családban és azon túl;

(ii) a családi harmónia és a sikeres intergenerációs nyelvfenntartás összefüggéseit.

(iii) a Covid-19 hatását a családi nyelvtervezésre

Résztevők

68 nő, 8 férfi

Születési ország:

- Magyarország 66
- Ausztrália 4
- Egyéb (Románia, Szlovákia, Jugoszlávia, Ukrajna, stb) 8

Állampolgárság:

- Kettős magyar ausztrál 58
- Állandó tartózkodás 15
- Ideiglenes tartózkodás 3

ID	CITY	CHILDREN BY GENDER AND AGE IN YEARS	HUSBAND'S COUNTRY OF BIRTH	YEARS IN AUSTRALIA	FAMILY LANGUAGE POLICY (1-6)
1.	Melbourne	M (4)	NZ	15	1
2.	Adelaide	F (5) + F (baby)	AU	15	1
3.	Sydney	M (12), F (10)	AU	13	1
4.	Noosa	F (8), F (6) and F baby	AU	14	2
5.	Melbourne	M (7.5) and M (6)	Malaysia	13	1
6.	Gold Coast	F (6) and F (2)	CAN	15	2
7.	Sydney	F (11) and F (9)	Czech Republic	16	4
8.	Melbourne	F (4) and F (1)	HU	8	3
9.	Sydney	F (11) (Hungary-born)	HU	5	3
10.	Sydney	M (7) and F (6)	HU	15	3
11.	Sydney	M (6) and M (2)	HU	11	3
12.	Sydney	F 6) and F (4)	NZ	6	1
13.	Sydney	M (7) and F (5)	NZ	13	1

Gyerekek életkor szerint

Mean/Range	1-5 years	6-12 years	13-18
Child 1 (M=7.75):	N=23	N=47	N=3
Child 2 (M=6.02):	N=23	N=23	N=5
Child 3 (M=5.71):	N=3	N=4	N= 0
Total	49	74	8

Total number of children: **131**

Q13 Melyik a gyerek legerősebb beszélt nyelve?

► Child 1: 68.7% born in Australia, Child 2: 70% born in Australia,
Child 3: 100% born in Australia. All exposed to English by age of 5 the latest.

	ENGLISH DOMINANCE	BALANCED	HUNGARIAN DOMINANCE	TOTAL
Ch1	47% (31)	36.4% (24)	16.7% (11)	100% (66)
Ch2	56.4% (22)	28.2% (11)	15.4% (6)	100% (39)
Ch3	33.3% (1)	33.3% (1)	33.3% (1)	100% (3)
Total	50% (54)	33.3% (36)	16.6% (18)	100% (108)

Családi nyelvhasználat

	Always or mostly English (%)	Equally E-H (%)	Always or mostly Hungarian (%)	Total
Parent to child 1 (N=71)	15.5	15.5	69	100%
Parent to child 2 (N=48)	12.5	14.5	73	100%
Parent to child 3 (N=10)	30	-	70	100%
child 1 to parent (N=67)	43.3	17.9	38.8	100%
child 2 to parent (N=43)	41.8	9.3	48.8	100%
child 3 to parent (N=5)	40	-	60	100%
Sibling to sibling (N=52)	50	15.4	34.6	100%

Családi nyelvhasználat beszédterek szerint

	Always or mostly English (%)	Equally E-H (%)	Always or mostly Hungarian (%)	Total
during mealtime	39.7	16.2	44.1	100%
when talking about school	51.4	20.3	28.4	100%
when talking about sport	53.7	9	37.3	100%
during bedtime/story time	35.1	18.9	45.9	100%
with other Hungarian kids on playdates	38.5	18.5	43	100%
in public spaces (shops and parks)	50.7	24	25.3	100%

Q22 Nyelvmegtartási tevékenységek– óra/hét

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
story-time with parents	69	0.00	10.00	4.1870	3.13565
accessing online audio/movie	67	0.00	10.00	3.2343	2.81923
imaginative play	53	0.00	10.00	2.9887	3.08805
talking to relatives on video (Skype, Zoom, Facetime)	69	0.00	10.00	2.4884	2.41396
listening to songs	55	0.00	10.00	2.3345	2.66592
reading books	47	0.00	10.00	1.9532	2.38317
playdates with Hungarian friends	54	0.00	8.10	1.5889	1.83248
Hungarian Saturday school	48	0.00	10.00	1.3979	1.84015
talking to relatives on phone	50	0.00	10.00	1.3780	2.18261
accessing online educational texts from Hungary	64	0.00	10.00	1.3641	2.41203
doing schoolwork	41	0.00	10.00	1.0902	2.27429
playing computer games with friends in Hungary online	34	0.00	6.00	0.4824	1.43685
church events	35	0.00	5.00	0.3257	1.07549

Perceived obstacles to language maintenance (Q25)

	N	Mean	Std. Deviation
1. limited contacts with other Hungarian families	67	6.2239	3.01421
1. limited time for Hungarian with kids	60	6.0667	3.20416
1. family interactions are mostly in English	60	4.7167	3.56581
1. lack of clear strategy or plan	65	4.4308	3.13732
1. no Hungarian school nearby	60	4.1667	3.55188
1. kids lacking motivation	56	4.1429	3.02372
1. limited learning materials	61	3.7213	2.96722
1. lack of parental agency, effort and control	50	3.7200	3.09074
1. kids not interested in Hungarian	57	3.4561	2.85401
1. partner is not supportive	58	2.5862	2.82864

Q How happy are you with your children's language ability as expected for their age?

	Unhappy (0-4)	Balanced (5-6)	Happy (7-10)	Total
Ch1	34.3% (23)	11.9% (8)	53.7% (36)	100% (67)
Ch2	34.7% (16)	15.2% (7)	50% (23)	100% (46)
Ch3	37.5% (3)	0% (0)	62.5% (5)	100% (8)
Total	34.7% (42)	12.3% (15)	52.8% (64)	(121)

Nyelvi normák

A családokban van egyfajta nyelvhasználati norma: Ki kivel, mikor, miről, milyen nyelven beszél?

A szülők többsége a mindennapi interakciók révén gyakorolja a családi nyelvpolitikát

Ennek vannak implicit (hallgatólagos) és explicit (kifejezett) formái:

Beszélj magyarul!

Magyarul nem tudod?

Miért nem magyarul mondod?

Nem értem. Mondd magyarul!

Gyermekek, mint nyelvi tervezők

Child agency in family language policy

Nyelvhasználati ideológiák

Egynyelvű ideológia

Otthon csak magyarul

Velem csak magyarul

Itt csak magyarul

*Maximalizálja a célnyelv
használatát*

Többnyelvű ideológia

*megengedő és elfogadja a
gyerek nyelvi kreativitási
képességeit (kódváltás,
kódkeverés)*

Aszimmetrikus kommunikáció

Na mi volt a suliban?

Nothing.

Családi nyelvi tervezés

1. **Egy személy egy nyelv (OPOL) elve** minden szülő a saját anyanyelvén beszél a gyermekhez születésétől fogva (angol-magyar)
2. **Beszédszinterek szerint egy nyelv-egy környezet**
3. **Magyar - magyar párok csak a magyart használják** gyermekeikkel > a szekvenciális kétnyelvűség
4. **Vegyes párok pl. magyar- görög**, akik saját nyelvüket használják gyermekekkel > háromnyelvűség)
5. **A szülők nem anyanyelvi szinten** beszélik a magyart, pl. második generációs magyar szülő
6. **Vegyes nyelvhasználat:** a szülők váltanak a nyelvek között.

Mit mondtak a szülők?

(Bilingual Parenting Project 2021)

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](#)

(i) Az exogen nyelvi környezet hatása

Anyanyelv

Teljes érintkezés a nyelvvel

A gyerek a nap minden szakaszában, mindenhol, változatos és gazdag regiszterekkel és műfajokkal érintkezik.

Tanár = közösség, iskola, barátok, társadalom

Származási nyelv

Redukált nyelvi érintkezés

Mindennapi nyelvhasználat megoszlik a két vagy több nyelv között.

A formális tanulási lehetőségek és közösségi élmények korlátozottak

Tanár = szülő

Hogyan bővíthetjük a nyelvhasználati szintereket?

(ii) Motiváció

Anyanyelv

Nincs szükség külső motivációra mert a nyelv a mindennapi létezés alapja

www.ujvilagtudat.blogspot.com

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Származási nyelv

Külső motivációra épül

Anyának/apának fontos

Mindenki azt mondja, hogy kell tanulni!

Ha jársz magyar órára, akkor kapsz jutalmat.

→ Hogyan tudunk belső motivációt serkenteni?

(iii) Kulturális kapcsolat hiánya

Anyanyelv

Autentikus, elsődleges

A nyelvet a kultúrával, a kultúrát a nyelvvel tanulja

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

Származási nyelv

A kultúrától való szétválás

Nyelvet lehet kultúra nélkül is és kultúrát lehet nyelv nélkül is tanulni.

- > Hogyan tudjuk azt elérni, hogy a kultúra
➔ szorosabban kapcsolódjon a nyelvhasználathoz és hogy a magyar kultúrát sajátjuknak tekintsék?

(IV) Identitás

Anyanyelv

Az anyanyelv a szocializáció eszköze és szorosan összefügg az identitással

Magyarok vagyunk mert magyarul beszélünk, magyarul beszélünk mert magyarok vagyunk.

.....ez persze nem mindig ilyen egyszerű

Származási nyelv

Összetett és flexibilisebb kapcsolat az identitás és a nyelv között.

Magyar vagyok de nem beszélek magyarul.

Magyarul beszélek de nem vagyok magyar.

Hogyan tudjuk az identitást erősíteni?

Családi nyelvi tervezés a diaszpórában 2021

16 család (20%) jelezte, hogy nincsenek szabályaik, és mindenhol teljesen rugalmasak a nyelvhasználatot illetően

27 család (33,75%) jelezte, hogy bár nincsenek formális szabályaik a nyelvhasználattal kapcsolatban, igyekeznek emlékeztetni a gyerekeket, hogy használják velük a magyar nyelvet.

16 szülő (20%) szigorú szabályokat fogalmazott meg a magyar nyelv otthoni használatával kapcsolatban, és nyolc család (10%) alkalmazta ezeket a szabályokat mindenhol (az otthonon kívül is). Nyolc családban (10%) beszédterek és szituációk szerint váltottak.

30% tartotta hasznosnak a nyelvkeverést a mindennapi kommunikációban

(Bilingual Parenting Survey 2021)

Sokan feladják...

Igen, meg lehet, csak nem könnyű, de a kérdés, hogy ki mennyit tesz bele, mennyire tartja fontosnak (.) Látom, hogy sokan vannak, akik feladják (.) Látom, hogy vannak, akik úgy gondolják, hogy elég az ha csak beszél, nem kell megtanulni olvasni (.) Holott ha bármilyen idegen nyelvet tanulunk, akkor eszünkbe se jut, hogy az olvasás ne lenne fontos (.) Az olvasást rettenetesen fontosnak tartom, mert amikor én mondjuk nem tudok annyit beszélni velük, mint amikor a munka miatt, ha dolgozom, akkor nem tudok már annyit velük lenni, akkor ez óriási előny, hogy legalább egy könyvet a kezükbe tudok adni, ha megtalálom a megfelelő könyvet, hogy abból olvassanak (.)

Mert látom Zs-n, hogy hogyan fejlődött a szókinccse az olvasásnak köszönhetően (.)

Következetesség és elfogadás.... de nem tökéletesség

Elszántak igen, hogy mennyire vagyunk elszántak, hogy a gyerekeknek meg kell tanulniuk, és én azt gondolom, hogy jobb hogy ha nem olyan elvárásaink vannak, hogy tökéletesen beszéljenek, tökéletes kiejtéssel, tökéletes nyelvtannal (.)

Csak kell egy kis megértés, hogy amikor a gyerekek angol szavakat kevernek a mondandójukba, akkor nem feltétlen azért, mert lusták, hanem mert a beszélgetés sokkal simulékonyabb, hogy úgy mondják ahogy eszükbe jut, mint mi is azért keverünk angol szavakat a magyar megfelelőjük helyett, mert egyből ki tudjuk fejezni, amit mondani akarunk (.)

Például hogy azt mondjuk, hogy *kindy* vagy *childcare*, ahelyett hogy azt mondjuk, hogy ovi vagy bölcsi, mert az itteni helyzetet sokkal jobban lefedi amit mondani akarunk annak értelmében, ahelyett hogy a magyar megfelelőjét keresnénk (.) Tehát kell egy kis elfogadás is a saját gyerekeinkkel szemben, hogy mi az a szint, amit ők beszélnek, de kell a következetesség, és valamiféle szigorúság, mert a gyerek nem fogja megérteni, hogy neki az miért fontos (.) (Interjú 3)

Az akcentustól való félelem nyevváltáshoz vezet

Szóval én nem érzek itt problémát a magyar házaspároknál, hacsak nem az történik, mint az ismerősöknél, hogy **ők nem akarták, hogy az angolban akcentusa legyen, ezért folyamatosan angolul beszéltek hozzá** (.). Ugye nyilván ők rájöttek, hogy ez nem volt jó ötlet, de van, akit ez nem zavar (.).

Ismerek olyan házaspárt, ahol szintén ez volt, és a gyerek nem beszél egy szót se magyarul – most már 26 éves a gyerek, tehát már unoka is született (.). Mondta, hogy nem akarják elkövetni azt a hibát, amit ők elkövettek, hogy nem beszéltek otthon magyarul, mert féltek, hogy a gyerek akcentusos lesz (.).

És ugye ez itt **Ausztráliában valahol hátrány, mert hallják, hogy akcentusod van, ó honnan jöttél, akkor te már nem ausztrál vagy** (.). Nem tudom, miért kell ettől félni, ez engem nem zavar, engem nem zavarna, ha a gyerekekre azt mondanák, hogy hú honnan jött (.).

Miért? Mert akkor mi van? Most letagadni úgyse tudod (.). Ha egy kicsi akcentusod van már, azt kihallja az ausztrál, ez ellen küzdeni tök felesleges (Interjú 6)

Az angol dominál a családi nyelvhasználatban

Hogy többnyire angolra vagyok hangolva (wired), és elfelejtek magyarul beszélni hozzájuk. Ez évek óta így volt, és mostanra könnyebben tudom kifejezni magam angolul a gyerekek előtt. Ami a többi magyart illeti, én továbbra is magyarul beszélek.

Türelem és erőfeszítés hiánya részemről. Úgy érzem, kellene egy tervem, amit követnünk kell, hogy jobb eredményeket érjünk el. Azt is észrevettem, hogy amikor magyar felnőttek beszélnek a gyerekeimmel, azonnal átváltanak angolra, amint a gyerekek angolul beszélnek. Bár mindent értenek, a felnőttek attól tartanak, hogy nem, és áttérnek angolra. Ez minden olyan magyar közösségben megtörténik, amelynek részesei vagyunk, olyan szervezett csoportoknak, mint a magyar iskola és a cserkészek. Ezt nagyon elkeserítőnek tartom, főleg, hogy folyamatosan kérem, hogy magyarul beszéljek velük. (Sydney)

Gyerekevelés két nyelven

De rá szoktam szólni angolul is, hogy ha úgy adódik, tehát ha mondjuk ha valami olyan van, amit meg kell beszélnünk (.) Anya azt mondta, apa azt mondta, hogy márpedig nem firkáljuk össze az asztalt (.)

Hogy ha ott együtt állunk, akkor megint **elmondom mind a két nyelven (.)**

Inkább itt a fegyelmezés szempontjából szokott az lenni, hogy N. azt mondja, hogy ő nem akar kimaradni belőle, tudni akarja, hogy én is mit mondtam, mert nyilván egy lapon kell lennünk (.) (Interjú 2)

Miért fontos a közösségi iskoláknak arról tudni, hogy mi van a családokban?

- a családi nyelvhasználat a az intergenerációs nyelvmegtartás legfontosabb bástálya
- a hétvégi iskolákban oktató tanároknak óriási szerepük van abban, hogy az otthoni nyelvhasználatot (family language policy) befolyásolják
- A tanároknak és a szülőknek **harmóniában** kell lenniük és segíteniük kell egymást abban, hogy egy szilárd alapot nyújtsanak a gyerekek nyelvhasználatához.

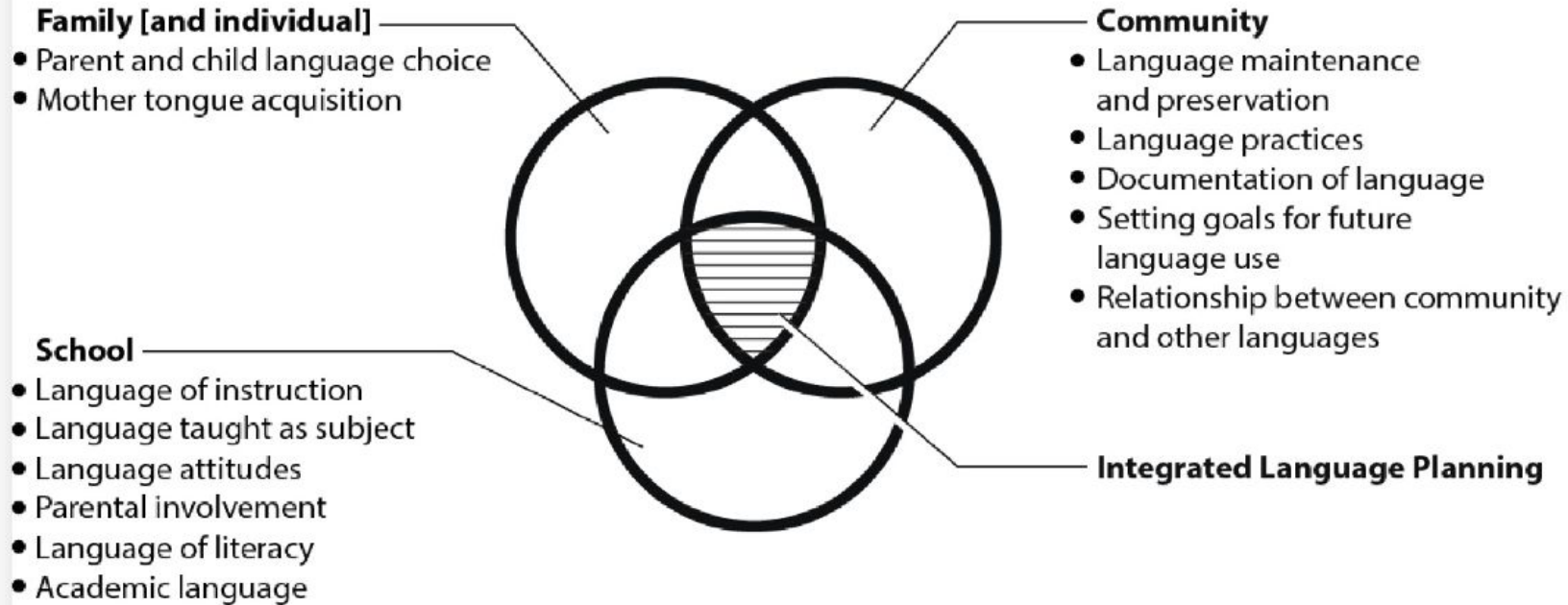
Kihívások: Gen 2

My husband and I are both Australian-born, I myself am not a native speaker. My sister's family is the same, and my parents (kids' grandparents) prefer to speak English so as to not exclude the two Australian husbands.

So, the exposure is quite limited and generally only in formal settings such as scheduled Hungarian School and Scouts.

My partner does not understand Hungarian. Therefore, it doesn't make sense to use it as the main language at home.

Integrated Language Planning: Decision-making at family, school and community levels to reinforce multilingualism

Integrated language planning model

Lo Bianco 2021 SICLE Conference

Kihívás:

Hogyan tudjuk segíteni a családi nyelvpolitikát?

Planting Languages

<https://www.plantinglanguages.com/>

FRANÇAIS

NEDERLANDS

ELLHNIKA

POLSKI

ABOUT US

Stimulating kids' multilingual development and well-being from the start.
Sustaining parents in developing their own **family language policy**.

Preparing for the nursery.

Situation

Giulia's parents spoke to her from birth in their mother tongues – Italian and Polish. When Giulia went to her English nursery at the age of two and a half, her parents were concerned that she would not be able to communicate with the teachers, fully participate in play and educational activities because she did not understand the language.

? Should we switch to English at home?

List the most useful and important phrases in English.

- I want to go the toilet.
- I am hungry. Are you hungry?
- Are you in pain? Where does it ache?

Invite some of the nursery little friends for a play-date at home.

>>> It will help Giulia to gain confidence, establish relations and learn some words too.

SUPPORTING EACH OTHER AND GETTING INVOLVED WITH COMMUNITIES

Situation

Ela (Polish) and Giorgios (Greek) have two children – Lisa (10 months) and Emilia (age 3;5). Neither of the parents has their families around so they had to be very proactive to find additional opportunities for their daughters to hear and speak their home languages outside of home.

- They attend regularly mother and toddler groups in their home languages.
- They organise play-dates at home, inviting parents with children they met in the groups or at the events they attended.
- They attend family activities and celebrations organised by both Polish and Greek organisations.
- They aim to spend at least three weeks per year in Poland and three weeks in Greece.

Explicit nyelvi tervezés: Step 1

STEP 1

REFLECTING ON YOUR LANGUAGE COMPETENCES

Language acquisition is a long-term process during which you should be able to speak with your child about anything, whether it concerns everyday life or more complex issues. For most parents, it is easier to express themselves and communicate with their child in the language(s) they feel most confident in, but they may decide to speak another language with their child.

	 The languages I speak	 The languages I understand	 The languages I write in	 The languages I read in
Parent 1				

*Write the languages you feel most confident in at the top of each ladder.
Write the other languages below them.*

Step 2:

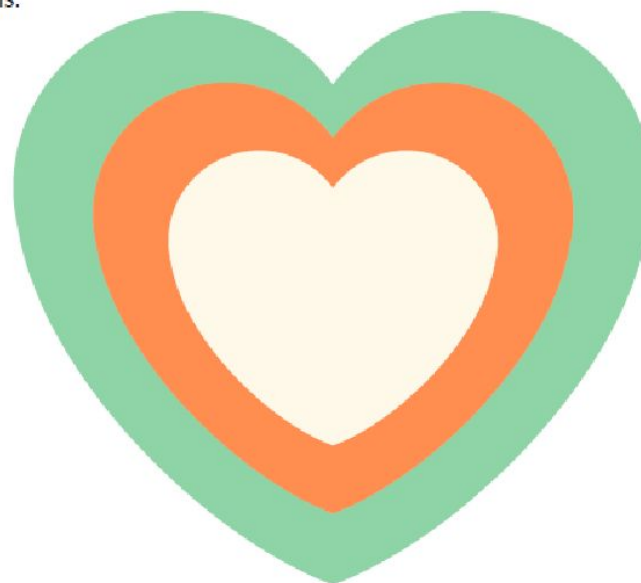
STEP 2

LANGUAGES THAT HAVE A SPECIAL MEANING TO YOU

A language is more than a system of communication. Languages define who you are and how you view the world. People who speak the same language may have quite different feelings about it. So, before you choose the languages you want your child to acquire, you should reflect on what the different languages mean to you. A language is a means to express not only thoughts but also emotions, and a tool to pass on cultural values, customs, and traditions.

Parent 1

Write your languages in the heart.

Closer to the centre = stronger connection. Think about feelings, family, culture, identity.

Kérdések

This Photo by
Unknown Author is
licensed under [CC](#)
[BY-NC](#)

III

A Covid 19 hatása a családi nyelvi tervezésre

IV Kétnyelvűség és a mentális egészség a családban

Covid 19 hatása a nyelvi kitettségre: pozitív példa

Interview 3:

1. Nekünk jó, mert itthon vagyok, és megint tudunk beszélgetni magyarul a gyerkekkel, meg egy kicsit talán több magyar nyelvű műsort nézünk (.) 2. Megnéztük a Vukot, meg a Váratlan utazásból több részt néztünk meg az utóbbi időben (.) 3. Igen, bizonyos szempontól jobb (.)	1. It's good for us, because I'm at home and we can talk to the kids in Hungarian again, and maybe we watch a little more shows in Hungarian (.) 2. We've been watching Vuk, and we've been watching several parts of the Unexpected Journey lately (.) 3. Yes, it is better in some ways (.)

Covid-19: negatív példa

A jelenlegi bezártság miatt az angol egyre dominánsabbá válik, ahogy apa otthon van, és a gyerekek elkezdtek egymás között használni az angol nyelvet. Nem tudom, mikor és hogyan kell írni és olvasni tanítani.

A jelenlegi Covid-helyzet tovább nehezítette a helyzetet, hiszen tavaly és idén sem tudtunk visszamenni Magyarországra, és a gyerekek nem ismerkedhettek meg a magyar környezettel (nyelv, kultúra, hagyományok stb.). **A Covid jelentette a legnagyobb akadályt, hogy nem tölthettem időt Magyarországon, és nem lehetett családlátogatni Magyarországról, legalább a felére csökkentette a gyerekeim beszédképességét, és nullázta a fejlődésüket.**

Covid-19 (iii) Interview 2

...mi nem voltunk lockdownban, úgyhogy nekem ez szerencsére nem volt nagy változás (.)

nekünk sajnós a covidnak az a negatív hatása, hogy az anyukám nincs itt (.)

borzasztó, hogy én nem tudtam tavaly márciusban, hogy ez ennyire szörnyű lesz, mert azonnal felraktam volna anyukámat egy gépre, hogy itt legyen velünk

Covid-19 hatása (ii) Otthoni tanulás (vegyes)

Elvileg segíthetett volna a magyar nyelvhasználaton, mert sokkal többet voltam itthon a gyerekekkel, viszont iskolai feladatokat kellett csinálni, az meg ugye kicsit háttérbe szorította (.)

Én magyarul beszélem meg velük a feladatokat, de azért vannak dolgok, amiket csak fel kell olvasni angolul vagy nem lehet magyarul átbeszélni, és a téma így főleg angol volt közöttünk napközben az iskolai feladatok révén, ezért a magyar nyelv annyira nem erősödött (.)

De ha kettesben vagy hármásban vagyunk itthon a fiúkkal, és mondjuk társas játszunk, akkor azt már látom, hogy a társas játék végére sokkal többet beszélnek hozzám magyarul, mert azzal, hogy intenzívebben beszélgetünk magyarul, ők is felveszik ezt (.)

Nehéz megteremteni ezeket a szituációkat (.)

Harmonikus kétnyelvű fejlődés

„Harmonikus kétnyelvűségi fejlődésről akkor beszélhetünk, ha a nyelvi érintkezés **nem vezet családi konfliktushoz**, és a családnak egyértelműen pozitív tapasztalataik vannak a kétnyelvűséggel kapcsolatban”.

A **gyermek harmonikus kétnyelvű fejlődése előfeltétele a gyermek általános érzelmi biztonságának és jólétének**” (de Houwer)

15% of families reported having family conflicts due to language choices (Bilingual Parenting Survey 2021)

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

A kihívás tisztán pszichológiai jellegű

A kétnyelvű gyermekek sikeres nevelésének nagyobb kihívása tisztán pszichológiai jellegű: A frusztrált és magányos szülők elkeseredettnek és legyőzöttnek érzik magukat, és erőfeszítéseik a nehézségekkel szemben megtorpannak, holott a játékos, leleményes kitartás, napról napra, fokozatos és természetes, pozitív eredményt hozna.

(Adam Beck, Bilingual Monkeys founder)

Q24 Érzelmi faktorok (agree-disagree 5-1 Likert scale)

	N	Mean	Std. Deviation
I am proud of my Hungarian background.	72	4.4861	0.96404
Speaking Hungarian to my kids is good parenting.	69	3.9420	1.08308
I feel confident in my strategies to teach my children Hungarian.	71	3.4648	1.37145
Teaching my children Hungarian is challenging.	67	3.3881	1.50711
I feel that my children's Hungarian is a reflection on my parenting.	66	3.0152	1.44107
I get frustrated when my kids respond to me in English.	66	2.7727	1.35641

Családi konfliktusok (I) vegyes házasság

Van (.) hogy **inkább nem beszélek ((nevet)) csak ne kelljen angolul beszélni a gyerekekhez //**

Nagyon megegyezés nincsen (.) tehát amikor a gyerekek kisebbek voltak (.) addig a férjem ezt elfogadta (.) hogy én magyarul beszélek hozzájuk (.) és évekig nem is panaszkodott emiatt

Tehát **SEMMI GOND** nem volt ebből

Amikor én magyarul beszélgettem a gyerekekkel (.) ő ezzel úgy nem foglalkozott

És amikor már viszonylag nagyobbak voltak (.) Z. olyan 6 év körüli (.) Zs 4 (.) akkor kezdett ezzel // erre **panaszkodni (.) hogy hát ő kívülállónak érzi saját magát a családjában** □

1. Meg volt olyan férjemnek unokatestvére (.) aki ezt szóvá tette (.) hogy nekem nem kellene magyarul beszélnem a gyerekeimhez (.) amikor vendégségben vagyunk ...mármint ő volt vendégségben az anyósomnál (.) meg mi is vendégségben voltunk anyósomnál

1. Én úgy gondoltam (.) hogy ha egy 2 éves gyerek odajön az asztalhoz (.) és azt mondja (.) hogy TELE van a pelenkája...nem hiszem (.) hogy bármelyik vendég lemaradna erről (.) és örüljenek neki (.) hogy nem értik ezt

1. Nem is értem (.) hogy mit gondolnak (.) hogy miről beszélhetünk egy ilyen páréves gyerekekkel...miről beszélhetünk (.) amit ha ő nem ért (.) akkor kimarad valamilyen társalgásból□

1. Úgyhogy én ehhez mindig ragaszkodtam (.) hogy nem érdekel (.) hogy udvariatlannak tartanak (.) ...ez nem udvariasságról szól (.) hanem arról (.) hogy a gyerekek megtanuljanak egy másik nyelvet (.)

V Összegzés: Kihívások es válaszok

Kihívás I A tanulók

Magyar mint
származási nyelv

vegyes
csoportok

ingadozó
motiváció

Szülői elvárások

Hétfégi tanulás

Hiányos alapok
(megszakított
iskolarendszer)

Beilleszkedés
egy új
társadalomba

Nyelvi
szocializációs
elvárások :
angolul

Ausztrál
iskolarendszer
módszereihez
szokott

Kulturális tudás
és élményalapok
hiánya

Gyenge szociális
háló

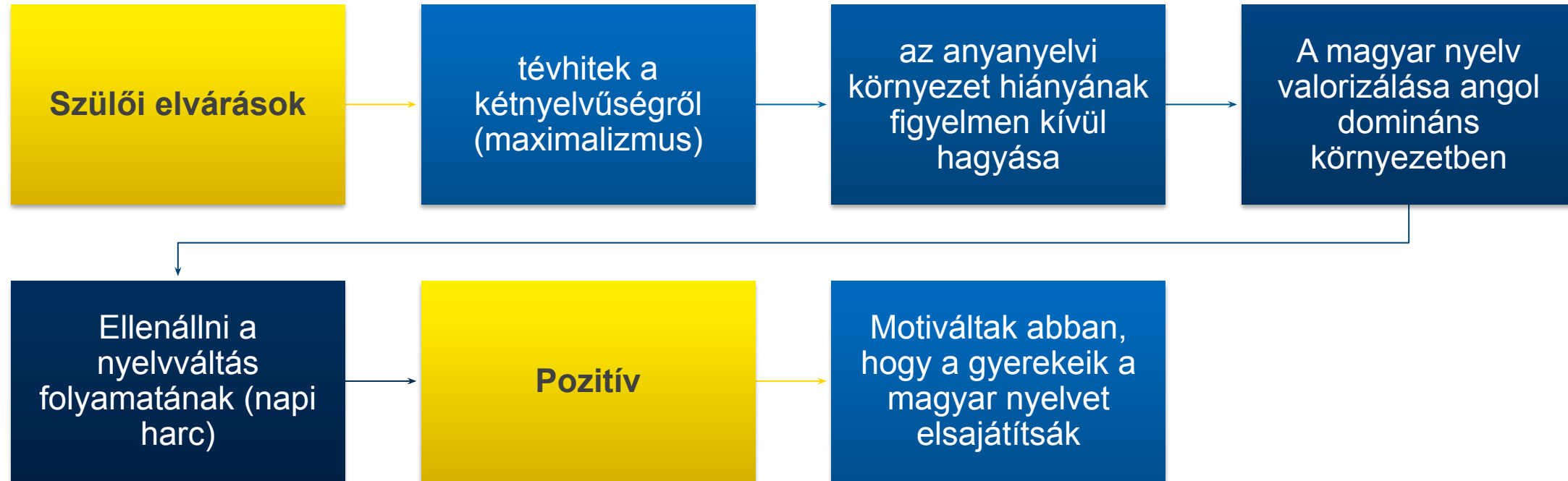
Nyelvi
szocializáció
szűkös színtere

Redukált nyelvi
minták

Azonosulás és
adaptáció az
angol nyelvű
kultúrával

ANGOL NYELVI
DOMINANCIA

Kihívás II Szülők

Mit tehetünk mint szülők?

1. Tudatos nyelvi tervezés a családban:

- (i) OPOL “egy szülő egy nyelv”
- (ii) Beszédszinterek tudatos balanszba hozása: pl. otthon magyarul, kint angolul, szülőkkel mindig magyarul, stb.
- (iii) Jobb keverni mint nem beszélni
- (iv) Stratégiák a nyelvi tudatosság kialakítására: pl. angol házfeladatnál magyar vonatkozások illetve összevetések.
- (v) Ne javítsuk állandóan a hibákat. Nem kell tökéletességre törekedni.
- (vi) A gyerekek nagyon gyorsan megtanulják, hogy kivel milyen nyelven kell és lehet beszélni.
- (vii) Tudatos nyelvi tervezés célkitűzéssel: milyen szinten, írás-olvasás is?
IGEN!!!

Nyelvtanulás és motiváció I

IDEAL SELF 2: Ideális második én, amely az ember „ideális énjének” L2-specifikus aspektusa:

ha az a személy, akivé válni szeretnénk, egy másik nyelvet beszél, az „ideális második én” erőteljes motivációt jelent az L2 megtanulására, mert vágyunk arra, hogy csökkentsük a tényleges és az ideális énünk közötti eltérést.

A hagyományos integratív motiváció.

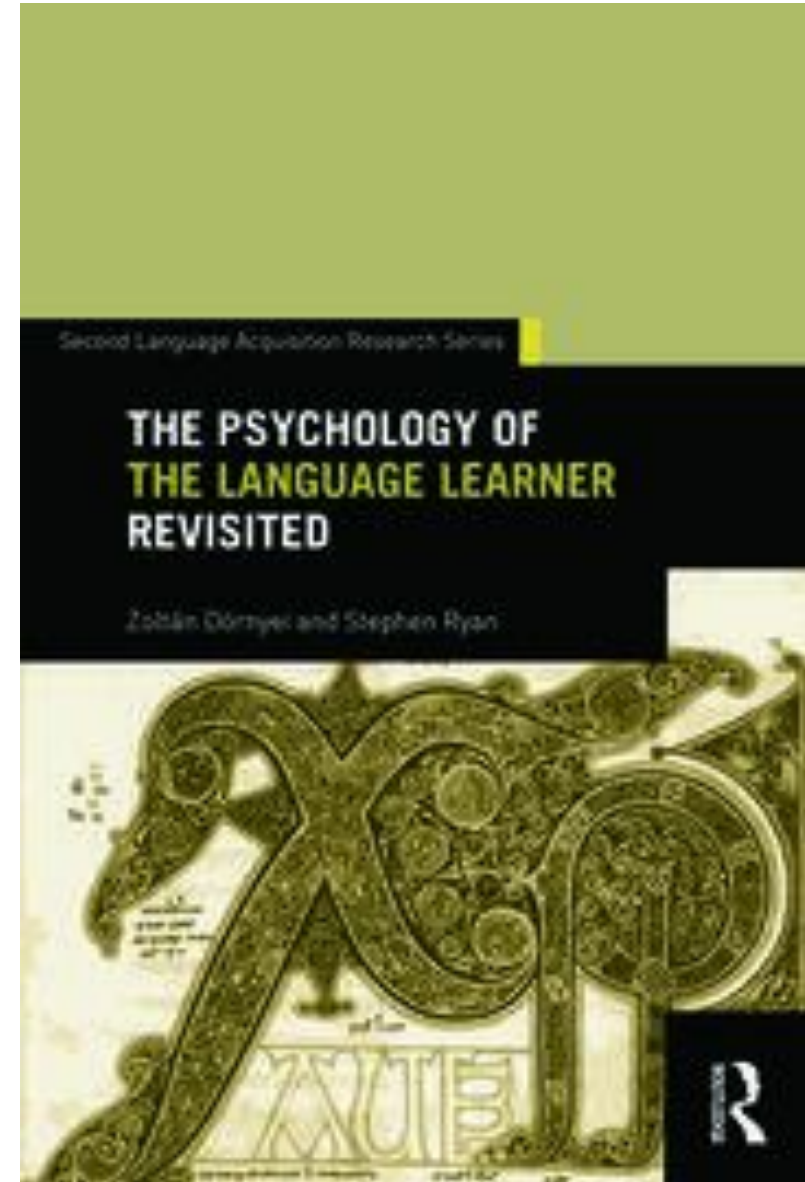

Motiváció II

(2) Ought-to L2 Self, amely azokra a tulajdonságokra vonatkozik, amelyekkel rendelkezünk kell ahhoz, hogy megfeleljünk az elvárásoknak és elkerüljük az esetleges negatív következményeket.

az instrumentális motiváció

Dörnyei (2005), Dörnyei and S. Ryan (2015)

Motiváció III

L2 Learning Experience, amely a közvetlen tanulási környezettel és tapasztalatokkal kapcsolatos „végrehajtó” motívumokat érinti (pl. a tanár, a tanterv, a kortárs csoport hatása, a sikerélmény). (Dörnyei)

Összegzés

“Planting Languages” not only through seeds but also through rhizomes
avagy.....nemcsak a gyerekeket kell megtanítanunk a magyar nyelvre, de a szülőket is meg kell tanítanunk a tudatos nyelvi tervezésre és folyamatosan segíteni őket a sikeres intergenerációs nyelvmegtartásban.

Az online szférában megjelenő nyelvoktatási és nyelvtanulási formák új kontextusba helyezik a diszpórákban működő iskolákat, hiszen fel kell venniük a versenyt a globális térben.

Az iskoláknak még inkább fontos az, hogy jelenlétükre (visibility) és szerepükre nagy hangsúlyt fordítsanak, mind a szülők és más iskolák, illetve a nyelvi tervezésben és nyelvpolitikában résztvevő különböző állami és egyéb szervezetek körében.

Fokozott figyelmet kell fordítani a közösségépítésre, hiszen a közös célokat az iskolák csak egymást segítve, a szülőkkel szoros kapcsolatok kiépítése révén tudják elérni.

Minden segítséget meg kell ragadni, és amennyiben lehetséges szakembereket is be kell vonni, mert így az iskolák nagyobb bizalmat nyerhetnek el, mind a szülők, mind a szponzorok és kormány szervezetek előtt.

További hasznos források

Hatoss, A. Nordstrom, J. & Lamb, T. (forthcoming) *Current Issues in Language Planning* Special Issue *Planning and Teaching Heritage Languages in the Translocal and Digital Space*.

SBS podcast

<https://www.sbs.com.au/language/english/audio/the-different-methods-of-raising-bilingual-children>

My Bilingual Family was announced as a finalist in the **Public Interest** category of the **NSW Premier's Multicultural Communication Awards**.

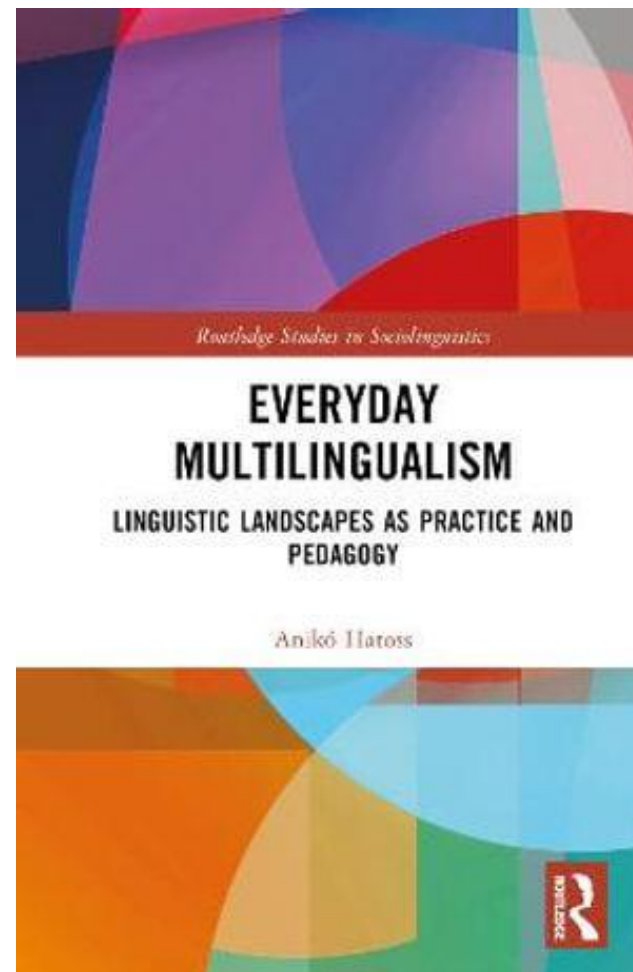
20,000+ listeners (Sept 2022)

Industry Reviews

*"Aniko Hatoss has provided us with a fascinatingly intricate portrait of multilingualism as experienced in a wide range of diverse streets in Sydney. Her book has been carefully crafted to privilege the lived experiences of multilingualism of both student ethnographers and local residents, whilst interweaving theoretical, methodological and pedagogical insights. Underpinned by a commitment to social justice and to valuing our multilingualism, the book makes a valuable contribution to our understanding of linguistic landscapes and the stories we can find in them. Through it, we get to know Sydney in a dazzlingly rich way."---***Professor Terry Lamb**, University of Westminster

*"Suburbia is frequently characterised as bland and mundane. Yet in the metropolis, it is often in suburban landscapes that languages, cultures, and identities are on full display. This book brings alive the lived experience of Sydney suburban multilingualism to discuss the broader socio-cultural and linguistic implications of linguistic diversity. These discussions are urgently needed in student and teacher education, and Hatoss presents a thought-provoking project that grounds critical language awareness and intercultural competence development in everyday lived multilingual experience."---***Associate Professor Alice Chik**, Macquarie University

Kérdések

This Photo by
Unknown Author is
licensed under [CC](#)
[BY-NC](#)

Referenciák (szelektált)

- Csillik, E. & Golubeva, I. (2017). The current 'state of the art' in researching code-switching in multilingual classroom. In: Huertas-Abril, C. A. & Gómez-Parra, M. E. (Eds.), *La educación, clave para el entendimiento mundial*, pp. 11-23. Córdoba, Spain: UCOPress, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Córdoba.
- Benmamoun, Elabbas, Silvina Montrul & Maria Polinsky. (2013). Defining an "ideal" heritage speaker: Theoretical and methodological challenges (Reply to peer commentaries). *Theoretical Linguistics* 39(3/4). 259–294. doi:10.1515/tl-2013-0018.
- Creese, A. & Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the bilingual classroom: A pedagogy for learning and teaching. *Modern Language Journal*, 94, 103-115.
- Cummins, J. (2003). BICS and CALP: origins and rationale for the distinction. In C. B. Paulston & G. R. Tucker (Eds.), *Sociolinguistics: essential readings* (pp. 322-328). Oxford: Blackwell Publishing.
- Forrest, J., & Dandy, J. (2018). Proficiency in English, linguistic shift and ethnic capital: an intergenerational analysis of non-English speaking background immigrant groups in Sydney, Australia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 39(2), 111-123. doi:10.1080/01434632.2017.1315949
- Hatoss, A. (2001). Patterns of first language maintenance, bilingualism and acculturation in the Hungarian community of Queensland. PhD dissertation. Pecs University.
- Hatoss, A. (2004). "Mother tongue and acculturation in two vintages of the Hungarian community of Queensland." *Australian Review of Applied Linguistics*. 27(2): 18-31.
- Hatoss, A. (2018). "Agency and ideology in language maintenance: Hungarian immigrants' narratives on assimilationist post-war Australia AU - Hatoss, Anikó." *International Journal of Multilingualism*: 1-19.
- Hatoss, A., & Banfi, M. (2016). Nyelvmegtartás, identitás és nyelvi tudatosság az ausztráliai magyar diaszpórában. In C. Bartha (Ed.), *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXVIII. A többnyelvűség dimenziói: Terek, kontextusok, kutatási távlatok.* (pp. 109-127). Budapest: Akadémiai Kiado.
- Kipp, S., & Clyne, M. (2003). Trends in the shift from community languages: insights from the 2001 Census. *People and Place*, 11(1), 33-41.
- Kloss, H. (1966). German American language maintenance efforts. In J. A. Fishman (Ed.), *Language loyalty in the United States* (pp. 206-252). The Hague: Mouton.
- Li, W., & Hua, Z. (2013). Diaspora: Multilingual and intercultural communication across time and space. *AILA Review*, 26, 42-56.
- Li, W., & Hua, Z. (2013). Translanguaging Identities and Ideologies: Creating Transnational Space Through Flexible Multilingual Practices Amongst Chinese University Students in the UK. *Applied Linguistics*, 34(5), 516-535. doi:10.1093/applin/amt022
- Schelleter, C. (2019). *Introduction to bilingualism*. London: Bloomsbury.